

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 7 КЛАСІ ЛІЦЕЮ

Валентина Снегір'ова,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури
Інституту педагогіки НАПН України, Київ, Україна,

 <https://orcid.org/0000-0003-0376-5968>

 v_snegirova@i.ua

Стаття розкриває основні аспекти інтегрованого підходу у вивченні зарубіжної літератури в 7 класі ліцею з позицій реалізації Державного стандарту базової середньої освіти (2020). Представлено колективну авторську модель читання, сприйняття та інтерпретації художнього тексту на основі інтеграції змісту і методів навчання у підручнику із зарубіжної літератури для 7 класу, спрямовану на опанування учнями та ученицями прийомів аналітичної і творчої діяльності, формування наскрізних умінь і ключових компетентностей.

Ключові слова: інтеграція, текст, читання, підручник, зарубіжна література.

Постановка проблеми. Сучасний світ будується на інтегративній основі, що вимагає різнобічних знань, компетентностей, умінь з потоків інформації вибирати потрібну та грамотно оперувати нею. Освіта також дедалі більше розбудовується на інтегративній основі і, позбавляючись дублювання навчального матеріалу, зосереджується на формуванні системних та цілісних знань про світ, про людську культуру та їх складники. Інтеграція є фактом сучасних педагогічних процесів: широко та ефективно впроваджуються у сферу освіти різні її форми (інтегровані заняття, інтегровані навчальні курси, інтегровані модулі тощо). Якщо раніше інтеграція розвивалася переважно на рівні внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків, то зараз вона сприймається як зміна технологій управління освітою, спрямованих на формування ключових компетентностей: комунікативних, наукових, дослідницьких, мовних, соціальних, полікультурних. Шляхи вирішення цієї проблеми – впровадження в шкільний освітній процес комплексних інтегрованих освітніх блоків, базованих на активній взаємодії предметів природничого, гуманітарного та художнього циклів.

Аналіз стану проблеми в українській шкільній освіті. Інтегроване навчання практично реалізується у рамках освітнього проекту «Нова українська школа» (НУШ), починаючи з 1 вересня 2018 року. За цей час затверджено Державні стандарти початко-

вої (2018) і базової (2020) освіти, у яких визначено загальні та обов'язкові результати навчання в освітніх галузях: мовно-літературній, математичній, природничій, технологічній, інформатичній, соціальній та охорони здоров'я, фізкультурній, громадянській та історичній, мистецтвознавчій.

На підставі базового навчального плану може здійснюватися повна або часткова інтеграція в освітніх галузях, при цьому кількість навчальних годин, передбачених на вивчення кожної галузі, перерозподіляється таким чином, що їх сумарне значення не зменшується. Зміст освітніх галузей інтегрується в різній комбінації їх компонентів, утворюючи інтегровані предмети та курси, перелік та назви яких зазначаються у типовій освітній програмі, модельних програмах, програмі закладу загальної середньої освіти. Так, мовно-літературна галузь включає українську мову та літературу, зарубіжну літературу, мови та літератури відповідних корінних народів та національних меншин, іноземні мови (Типова освітня програма, 2021).

За Державним стандартом базової середньої освіти (2020) авторськими колективами українських науковців та вчителів-практиків під керівництвом Є. Волощук, О. Ніколенко, В. Снегирьової, О. Фідкевич, Т. Яценко та ін. створено модельні програми предметних та інтегрованих курсів зарубіжної літератури для 7–9 класів, схвалених МОНУ (Модельні навчальні програми для 7–9 класів, 2022). Зміст цих програм реалізовано у відповідних підручниках. У підручниках з інтегрованих курсів літератури навчальний матеріал подано через дидактичний синтез з опорою на літературознавчі поняття і тематику творів, тобто інтегровано за змістом двох предметів. Водночас на сучасному етапі розвитку шкільної освіти важливішим, на наш погляд, є пошук можливостей педагогічно доцільного часткового інтегрування навчального матеріалу усіх предметів, спрямованого на активне засвоєння школярами базових знань та способів самостійної діяльності (наскрізних умінь).

Інтеграція у нашому розумінні – це продуманий творчий процес, який сприяє переосмисленню загальної організації навчання, підготовки учнів / учениць до сприйняття, розуміння та осмислення інформації, формування у них понять та уявлень про взаємодію всіх процесів у цілісному світі. Щодо системи навчання «інтеграція» як поняття має два значення. По-перше, це створення у школярів цілісного уявлення про навколишній світ (тут інтеграція сприймається як мета навчання). По-друге, це пошук *приймів і форм* поєднання предметних знань і вмінь (тут інтеграція – засіб навчання).

Інтеграція застосовується там, де необхідно забезпечити розвиток системи навчання до більш органічної цілісності. Механізмом, який забезпечує когнітивні процеси формування нових, інтегрованих знань, є міжпредметні зв'язки та методика використання їх як спеціально створеної методичної системи. Системно-освітнім чинником інтеграції змісту є вид діяльності. Саме певні види навчальної діяльності, методика її організації та розвитку стали системоутворювальним фактором наскрізних умінь (Державний стандарт, 2020, с. 5–6).

У межах конкретної форми навчання інтеграція створюється шляхом ознайомлення зі змістом різних предметів, залучення до несхожих між собою видів діяльності, які підпорядковані одній темі. Отже, організація міжпредметних зв'язків виконує до-

поміжну функцію у процесі вивчення певної теми, або функцію прискорення процесу навчання, закріплення знань, повторення. Інтеграція, навпаки, має на меті створення нового цілого на основі виявлення однотипних елементів та частин у кількох різних одиницях, шляхом їх об'єднання в раніше неіснуючий моноліт особливої якості (Луценко, 2012, с.255).

В умовах сучасної предметної системи навчання, яка забезпечує дидактично доцільно відбір наукових фактів та їх обробку, і водночас стрімкого розвитку інтеграційних процесів у різних сферах діяльності необхідне продумане, координоване використання міжпредметних зв'язків та інтеграції навчання. Виділяють такі типи педагогічної інтеграції: понятійний (джерелом інтеграції є спільні для кількох предметів поняття); предметно-образний (формування цілісних уявлень про предмети, явища, людину, світ); проблемний (різні предмети пов'язуються загальними проблемами); методичний тип (інтеграція здійснюється за допомогою загальних методів, прийомів та підходів до процесу навчання); діяльнісний (інтеграція відбувається за допомогою різних видів, способів діяльності).

Мета статті – обґрунтувати авторську модель підручника «Зарубіжна література. 7 клас» (Горобченко, Снегірьова, Каєнко, Бушакова, 2024) у контексті вимог нового освітнього стандарту і модельної навчальної програми (Снегірьова та ін., 2023) як частково інтегрованого.

Виклад основного матеріалу. Інтеграція в підручнику передбачає особливий спосіб структурування та презентації змісту, який реалізується завдяки чітким навчальним стратегіям, системі завдань і підпорядкований створенню комфортного освітнього середовища. При цьому важливо не лише залучати інформацію з різних галузей знання, а й формувати методичний складник навчального процесу, поєднуючи концептуальні ідеї сучасних освітніх документів. Зміст предмета «Зарубіжна література. 7–9 класи» за нашою модельною програмою (Снегірьова та ін., 2023) інтегровано та структуровано шляхом тематично-жанрового (7 клас), поєднання історико-хронологічного та проблемно-тематичного принципів (8–9 класи). Це створює нові умови для діяльності учасників освітнього процесу, надає можливості для його оптимізації, активізації мислення школярів/школярок, уникнення повторів навчальної інформації, оволодіння учнями/ученицями універсальними навчальними діями. Програма окреслює вивчення творів зарубіжної літератури у взаємозв'язках із українською, що дозволяє школярам і школярам глибше засвоювати загальнолюдський зміст, національну своєрідність і цінність культур різних часів і народів, сприймати українську літературу як невід'ємну частину світової. Учитель у кожному конкретному випадку може розглядати програмові твори також у широкому контексті з медіаторами – кіно, анімацією, театром, образотворчим мистецтвом, музикою, добираючи їх на свій розсуд із рекомендованих у програмі.

Художній текст розглядається в підручнику як культурний кейс, що містить інформацію з різних галузей знань, – історії, географії, біології, астрономії, математики тощо. Широке опрацювання цих фонових знань сприяє більш глибокій інтеграції когнітивного і ціннісного змісту художніх текстів. Така робота важлива на всіх етапах навчального процесу. Наведемо кілька прикладів.

Перед вивченням балади Р. Л. Стівенсона «Вересовий трунок», на етапі актуалізації знань, використовуємо легендарну основу балади – про секрет вересового напою – з допомогою мотиваційної рубрики «Ключі до тексту»:

*Шотландія – одне з найкрасивіших місць Британії, країна невисоких гір і мальовничих пагорбів, казкових замків і романтичних руїн. Але родзинка Шотландії – самотність віддалених вересових пустищ, сповнених неповторного аромату троянд і жимолості (саме так пахне верес). Тут, у графстві Галлоуей, Роберт Стівенсон почув легенду про пиктів – таємничий прадавній народ, який мешкав на півночі сучасної Шотландії. Назву пиктам дали римляни (від латинського слова *picti* – «розфарбовані»), бо чоловіки й жінки цього народу наносили малюнки на тіла соком різних рослин. Саме від цього звичаю народилося відоме вам слово «пиктограма».*

Пикти були сміливими воїнами й захищали свою батьківщину від нападників упродовж століть, однак у IX ст. вікінги перемогли їх. Довершив завоювання земель пиктів шотландський король, який, за легендою, знищив останніх із них, домагаючись секрету виготовлення чудодійного напою – елю. У складі елю була суміш багатьох рослин, але головною з них був верес. Легенда про останніх майстрів пережила століття і залишилася у пам'яті і завойовників, і завойованих. Чому? Спробуємо це з'ясувати.

Поданий у такий спосіб навчальний текст – через інтеграцію інформації з різних джерел (знань із географії, біології, історії, культури) – задіє активне сприйняття художнього тексту і його повноцінне осмислення. Сприятиме цьому й уміло організована система запитань і завдань, головні серед яких такі:

- Сформулюйте життєвий вибір, що постав перед малими броварями.
- Поділіться враженнями: чи повірили ви, що старий вирішив врятуватись ціною життя сина і зради свого народу? Чому?
- Назвіть справжню причину, яка спонукала батька-пикта принести в жертву власного сина.
- Чи вартий секрет давнього напою життя останніх медоварів?

Метафоричність назви балади можна використати у конструюванні завдань особистісно-орієнтованого характеру, спрямованих на самопізнання і самовдосконалення, наприклад:

- Спробуйте створити рецепт стійкості і мужності, такий потрібний у часи випробувань. Що може стати таємним інгредієнтом, тим, що треба берегти навіть ціною власного життя?

Важливим для нас є акцент на інтеграції видів діяльності у підручнику. Вона продиктована труднощами сприйняття сучасними школярами лінійного тексту, так званим «кліповим мисленням» – нездатністю зосередитися та постійним відволіканням. Читання складних і довгих текстів доволі часто є для дітей непосильним завданням. Водночас без навички концентрації не можливо аналізувати інформацію, зберігати її в пам'яті, а отже, узагальнювати, критикувати та формувати думку про неї. Ефект кліпового мислення особливо виразно видно на прикладі учнів, які не можуть осмислено переказати прочитане. Ця проблема не стільки пов'язана з їх небажанням навчатися, як є наслідком застосування стандартів комунікації цифрового суспільства, основаних на передачі та сприйнятті малого обсягу інформації, обумовленого розмірами екрану гаджета. Кліпове мислення

робить його носія схильним до різноманітних маніпуляцій за рахунок зниження рівня критичного сприйняття інформації. Зрозуміло, що необхідно по-новому вибудовувати комунікацію з учнями, щоб кліпове мислення не перешкождало, а сприяло освітньому процесу. У зв'язку з цим особливу увагу в підручнику, на наш погляд, слід приділити використанню різноманітних видів діяльності та елементів гейміфікації.

Діяльнісний аспект інтеграції реалізовано в нашому підручнику за рахунок поєднання завдань аналізу художнього тексту (на емоційне сприйняття, занурення, рефлексію за прочитаним чи прослуханим текстом) із завданнями комунікативними (розбір та моделювання ситуацій спілкування, читання за ролями тощо), мовними (опрацювання елементів оригіналу та перекладу), міжпредметними (на формування ключових компетенцій), ігровими тощо. Подані у коротких яскравих рубриках – «*Діалог із текстом*», «*Читаємо творчо*», «*Дискусія*», «*Працюємо в команді*», «*Робота з оригіналом*», «*Створюємо унікальний контент*», «*Оціни себе*», – ці завдання спрямовані як на самостійну, так і на інтерактивну діяльність. У підручнику вони мають функцію переключення уваги учнів / учениць з одного виду діяльності на інший: читання та аналіз тексту → самостійна творча робота на основі прочитаного → формування власної думки в дискусії → робота в парах → опрацювання елементів оригіналу → створення медіапродукту → самооцінювання тощо. Продемонструємо візуальний вигляд завдань:

Мал. 1. Презентація навчальних завдань у підручнику «Зарубіжна література. 7 клас» (І. Горобченко, В. Снегірєва, О. Каенко, О. Бушакова).

Як частково інтегрований підручник містить вагомому частку завдань міжпредметного характеру, наприклад:

- Прослідкуйте, як рішення Луазелів замінити намисто вплинуло на їхнє життя. Спробуйте розрахувати приблизний родинний бюджет подружжя. На чому довелося економити наступні 10 років, щоб виплатити боргові зобов'язання (Г. де Мопассан, «Намисто»)?

- Персонажі творів Е. Керета часто говорять розмовною мовою. Знайдіть у тексті епізод, де Йоаві відмовляється розбити копилку. Про що свідчить у цьому випадку вживання грубої фрази «Свину капець» (Е. Керет, «Розбити свина»)?

- Скориставшись інформацією з роману та листівками з репродукціями картин Ф. Беннетта, розкажіть про повсякденне життя Лондона кінця XVI століття (Дж. Тріз, «Слідами змови»).

- Яким створінням виявилася «пістрява стрічка»? «Дослідіть» його як зоологи, виявивши три помилки, яких припустився щодо цієї істоти Конан Дойл («Пістрява стрічка»).

- Поясніть, чому Бутл не зміг без пригод вирушити у перше плавання. Щоб ви порадили Леслі Дарреллу («Моя сім'я та інші звірі»)?

Така міжпредметна інтеграція, як засвідчило пілотування підручника, особливо зацікавила семикласників і семикласниць, зокрема популярністю користується рубрика «КВІЗ» – вікторина з картинками, спрямована на формування цілісної картини світу з допомогою візуалізації та поєднання образного й логічного мислення учнів. Ця рубрика застосована у підручнику на етапі узагальнення вивченого; завдання у ній сформульовано на основі міжпредметних знань учнів/учениць та їхніх метапредметних навичок.

КВІЗ

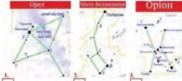
Зоряне небо
Яку об'єкт показати Марі сузір'я Кассіопеї. На зоряній карті вино має такий вигляд:

Кассіопея

Колись давно наші предки теж знали це сузір'я і називали його по-своєму – мабуть, за схожість уверх збудів з інструментом для розпушування землі.

Орбон

А чи знаєте ви українські народні назви інших сузір'я? Спробуйте здогадатися, який із зображених об'єктів слов'яни називали Косарем, який – Пашкою, і який – Дачиною з відрями? Правильні відповіді – 1 *гайворон*.

Географічні ребуси

У художній літературі існує безліч країн, які не знайшли на зоряній карті. Наприклад, Кетрін Патерсон подарувала нам Терабітію, а Френк Баум – чужерідну Країну Оз. Перед вами – ще п'ять подібних назв. Чи зможете ви їх прочитати? 2 *гайворони* за правильну відповідь.

Ще один розділ залишився позаду, а значить, час традиційної самоперевірки знань. Кому тут треба додаткові гайворони?

КВІЗ

Ходом шавшого коня
Роблячи ходи шавшом конем, прочитайте висловлювання Алана Маршала. Вартість завдання – 3 гайворони.

РЕЗ	АЛН	ВКУ,	ХІЛ
ПІП	КРА	ЧЕ	ОБР
ПІСК	ПРА	БРЕ	ПІК
РАД	ШЕ		

Кітві Корфу
Коли родині Дарреллів показали будинок, у якому вони можуть оселитися на Корфу, малого Джеррі вразила неймовірна кількість кітві біля нього. Один хлопчик знав їх назви.
А чи знаєте їх всі? Правильно названа рослина – 1 гайворон.
Ми змчали дорогою, білою від шовковистого пилу; обабіч тягнулися зарості *опунції*, ніби паркан із зелених тарілок, поцяткованих кулямани жовто-червоних пелюсток. Підрубі долини поточили в ніжній лівій оазис. Поперед сідлом, облямований високими струнами *каварисами*, притупилися будиночок сунічно-рожевого кольору...
У саду були кітвини. Троянди синили додолу гладенькі шовковисті *пелюстки-бляди* – воноисто-червоні, сріблясто-білі. Над гідки маленькими сонечками пориналися угору до сонця, немале діти до матері. Долі стелилися *оксамитові скромні брати*, з-під серпедодібних личотині зоряли суцвіття фіалки. На розпещіній бугорчачій над балочкою висіли, ніби до зоряного, рубінові літариси. Кітві *фуксії* тремтливо застигли на кущах, немов тисячі граційних балерин. З ширшого погляду ми прикинули середом до цього будинку; він стояв і ніби чекав на наш приїзд.

Мал. 2. Ігрові завдання у підручнику «Зарубіжна література. 7 клас» (І. Горобченко, В. Снегирьова, О. Каєнко, О. Бушакова).

У процесі створення підручника авторським колективом опрацьовано і застосовано різні типи інтеграції: предметно-образний (залучення знань із різних шкільних предметів та використання їх у навчальних статтях і завданнях); методичний (поєднання загальних і спеціальних прийомів навчання); діяльнісний (використання взаємозв'язку емоцій, логіки і візуалізації у формулюванні завдань до художнього і медіатексту) тощо.

Висновки. Пілотування підручника здійснювали 12 учителів з різних регіонів України. Завдяки такому педагогічному експерименту автори змогли вдосконалити навчальну книгу, а також здобули позитивний досвід для подальшої роботи. Зокрема, було зроблено висновки про необхідність дотримання таких принципів упровадження інтегративного підходу в освітній процес:

- єдності інтеграції та диференціації: представляти світ як єдине ціле, з одного боку, і осягати закономірності та якісну своєрідність різних структур та систем, з іншого;
- особистісно орієнтованого навчання, згідно з яким учень є суб'єктом навчання, організованого під його здібності, вікові особливості, запити, освітній рівень;
- культуровідповідності: розуміння освіти як становлення і зростання особистості, набуття нею духовного, творчого потенціалу.

Можливості частково інтегрованого літературного курсу (урахування міжпредметних зв'язків у доборі змісту, створення вмотивованої, цікавої для учнів структури підручника, сучасні види навчальної діяльності – інтерактивні, ігрові, інтелектуальні) – спрямовують учителя на розвиток у школярів:

- спілкування рідною та іноземними мовами: етимологія власних назв та прізвищ персонажів; спроби самостійного перекладу назви або фрагменту художнього тексту; порівняння підрядника з поетичним перекладом тощо;
- природничої компетентності: поглиблення знань про рослинні символи в національних літературах; походження озер, рік, морів; ландшафт; диких тварин, плавунів тощо;
- соціальної і громадянської компетентності: розгляд вчинків персонажів в незрозумілому зв'язку з соціально-історичними умовами (історичні твори);
- культурної компетентності: міфологічні і біблійні сюжети балад, новел, фентезі;
- інформаційно-комунікаційної компетентності: пошук інформації з різних джерел; опрацювання і моделювання ситуацій спілкування; створення медійних продуктів;
- підприємливості і фінансової грамотності: розрахунок родинного бюджету, вчасна виплата боргових зобов'язань, вміння заощаджувати та ін.

Використані джерела:

Горобченко, І. В., Снегирьова, В. В., Каєнко, О. В., Бушакова, О. В. (2024). *Зарубіжна література. 7 клас*. Київ: Освіта. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740473>

Державний стандарт початкової освіти. (2018). Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>

Державний стандарт базової середньої освіти. (2020). Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitanniyaderzhavnih-standativ-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>

- Луденко, І. О. (2012). Забезпечення міжпредметних зв'язків та інтеграції змісту навчання у професійній підготовці майбутнього вихователя. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського: Збірник наукових праць*, 1, 254–257.
- Модельні навчальні програми для 7–9 класів Нової української школи. (2022). *Мовно-літературна галузь. Зарубіжна література*. <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli>
- Снегір'юва, В. В., Бушакова, О. В., Горобченко, І. В., Каснко, О. В., (2023). *Модельна програма «Зарубіжна література. 7–9 класи»*. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735726>
- Типова освітня програма. (2021). <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyiosvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

References

- Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity. (2020). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 veresnia 2020 r. № 898. <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitanniyaderzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> (in Ukrainian).
- Derzhavnyi standart pochatkovoi osvity. (2018). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 liutoho 2018 r. № 87. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (in Ukrainian).
- Horobchenko, I. V., Sniehirova, V. V., Kaienko, O. V., Bushakova, O. V. (2024). *Zarubizhna literatura. 7 klas*. Kyiv: Osvita. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740473> (in Ukrainian).
- Lutsenko, I. O. (2012). Zabezpechennia mizhpredmetnykh zviazkiv ta intehtratsii zmistu navchannia u profesiinii pidhotovtsi maibutnoho vykhovatelii. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho derzhavnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho: Zbirnyk naukovykh prats*, 1, 254–257. (in Ukrainian).
- Modelni navchalni prohramy dlia 7–9 klasiv Novoi ukrainskoi shkoly. (2022). *Movno-literaturna haluz. Zarubizhna literatura*. <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli> (in Ukrainian).
- Sniehirova, V. V., Bushakova, O. V., Horobchenko, I. V., Kaienko, O. V. (2023). *Modelna prohrama «Zarubizhna literatura. 7–9 klasy»*. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735726> (in Ukrainian).
- Typova osvittia prohrama. (2021). <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyiosvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti> (in Ukrainian).

Valentyna Sniehirova, Candidate of Pedagogical Sciences, senior researcher Department of Teaching Languages of National Minorities and Foreign Literature Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

INTEGRATED APPROACH IN THE STUDY OF FOREIGN LITERATURE IN THE GRADE 7 OF THE LYCEUM

The article reveals the main aspects of the integrated approach in the study of foreign literature in the 7th grade of the lyceum from the standpoint of the implementation of the State Standard for Basic Secondary Education (2020). A collective authorship model of reading, perception and interpretation of the literary text, based on the integration of content and teaching methods, is presented. It aims to help students master the techniques of analytical and creative activity, while developing cross-curricular skills and key competencies.

In the conditions of the modern subject-based education system, which provides a didactically purposeful selection and processing of scientific facts, as well as the rapid development of integration processes across various spheres of activity, a well-thought-out, coordinated use of interdisciplinary connections and integration in education is essential.

Integration in the textbook involves a special approach to structuring and presenting the content, achieved through clear educational strategies, a system of tasks, and a focus on creating a comfortable educational environment. At the same time, it is important not only to attract information from various fields of knowledge, but also to form a methodical component of the educational process, combining the conceptual ideas of modern educational documents. Content of the subject “Foreign literature. Grades 7–9” according to the model program (Sniehironova et al., 2023) is integrated and structured by thematic-genre (7th grade), a combination of historical-chronological and problem-thematic principles (8th – 9th grade). This creates new conditions for the activities of participants in the educational process, providing opportunities for its optimization, stimulating students’ thinking, avoiding repetition of educational information, and helping students’ master universal educational actions.

The artistic text is considered in the textbook as a cultural artifact containing information from various fields of knowledge, such as history, geography, biology, astronomy, mathematics, etc. Extensive study of this background knowledge contributes to a deeper integration of the cognitive and value content of artistic texts. Such work is important at all stages of the educational process.

The active aspect of integration is implemented in the textbook by combining the tasks of analyzing the literary text (for emotional perception, immersion, reflection on the text read or listened to) with communicative tasks (analysis and modeling of communication situations, role-playing reading, etc.), linguistic tasks (elaboration of elements of the original and translation), interdisciplinary tasks (for the formation of key competencies), games, etc.

Keywords: integration, text, reading, textbook, foreign literature.